

Byla C-424/23**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2023 m. liepos 11 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Ondernemingsrechtbank Gent Afdeling Gent (Gento komercinių bylų teismas, Gento skyrius, Belgija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2023 m. birželio 28 d.

Ieškovė:

DYKA Plastics NV

Atsakovė:

Fluvius System Operator CV

Pagrindinės bylos dalykas

Pagrindinėje byloje nagrinėjamas ieškovės prašymas *Ondernemingsrechtbank* (Komercinių bylų teismas), kuriuo iš esmės prašoma pripažinti, kad atsakovės viešųjų pirkimų politika nuotekų surinkimo srityje, pagal kurią pirkimo dokumentuose reikalaujama, kad dauguma nuotekų vamzdžių būtų pagaminti naudojant glazūruotą keramiką ar betoną, yra nesuderinama su viešuosius pirkimus reglamentuojančiais teisės aktais, todėl prašoma įpareigoti atsakovę iš dalies pakeisti pirkimo dokumentus, visų pirma technines specifikacijas, ir priteisti iš jos žalos atlyginimą.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pagal SESV 267 straipsnį pateiktas dėl Direktyvos 2014/24 42 straipsnio išaiškinimo. Visų pirma prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar šio straipsnio 3 dalyje nurodytas techninių specifikacijų formulavimo būdų sąrašas yra baigtinis, ar pagal

šio straipsnio 4 dalį techninėse specifikacijose vis dėlto leidžiama nurodyti naudojant glazūruotą keramiką ar betoną pagamintus nuotekų vamzdžius, ir ar tokiu konkrečiau produkto nurodymu, nepaisant to, kad šiuos produktus gali siūlyti įvairios tarpusavyje konkuruojančios įmonės, tam tikroms įmonėms ar produktams sudaromos palankesnės sąlygos arba jie pašalinami; ar tokia pasekmė atsirasti veikiau būtina, kad tik viena įmonė rinkoje galėtų pasiūlyti atitinkamą produktą; ir galiausiai, ar pažeidus šio straipsnio 3 dalį ir (arba) 4 dalį kartu pažeidžiama ir Direktyvos 2014/24/ES 18 straipsnio 1 dalis.

Prejudiciniai klausimai

1. Ar Direktyvos 2014/24/ES 42 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad joje pateiktas techninių specifikacijų formulavimo būdų sąrašas yra baigtinis, ir dėl to perkančioji organizacija privalo formuluoti savo viešojo pirkimo technines specifikacijas vienu iš šioje nuostatoje nurodytų būdų?
2. Ar Direktyvos 2014/24/ES 42 straipsnio 4 dalis turi būti aiškinama taip, kad glazūruotų keraminių ar betono nuotekų vamzdžių (pagal konkrečią nuotekų sistemą) nurodymas konkursų techninėse specifikacijose laikytinas vienu ar keliais šioje nuostatoje išvardytais nurodymais, pavyzdžiui, konkretios vamzdžių rūšies arba konkrečiau vamzdžių gamybos būdo nurodymu?
3. Ar Direktyvos 2014/24/ES 42 straipsnio 4 dalis turi būti aiškinama taip, kad vieno produkto, pavyzdžiui, glazūruotų keraminių ar betono nuotekų vamzdžių (atsižvelgiant į konkrečią nuotekų sistemą), kaip tam tikrų techninių sprendimų, nurodymas konkursų techninėse specifikacijose sukelia šioje nuostatoje numatytą pasekmę (t. y. „taip tam tikroms įmonėms ar tam tikriems produktams sudar[omos] palankesnės sąlygos arba jie <...> pašalinami“), nes dėl tokių nurodymų įmonės, siūlančios alternatyvius sprendinius reikalaujamam produktui, nuo pat pradžių pašalinamos ir taip joms sudaromos mažiau palankios sąlygos – nepaisant to, kad įvairios tarpusavyje konkuruojančios įmonės iš tikrųjų gali pasiūlyti reikalaujamą produktą; ar šiuo tikslu būtina, kad dėl nurodyto produkto, pavyzdžiui, glazūruotų keraminių ar betono nuotekų vamzdžių (atsižvelgiant į konkrečią nuotekų sistemą), nebūtų jokios konkurencijos, taigi nurodyta pasekmė negalima, nes atitinkamas produktas priklauso konkrečiai įmonei, kuri vienintelė siūlo šį produktą rinkoje?
4. Ar Direktyvos 2014/24/ES 42 straipsnio 4 dalis turi būti aiškinama taip, kad nustatytas Direktyvos 2014/24/ES 42 straipsnio 3 dalies ir (arba) 42 straipsnio 4 dalies pažeidimas dėl neteisėtų nurodymų konkursų techninėse specifikacijose (pavyzdžiui, glazūruotų keraminių ar betono nuotekų vamzdžių atsižvelgiant į konkrečią nuotekų sistemą nurodymo) reiškia ir Direktyvos 2014/24/ES 42 straipsnio 2 dalies ir su ja susijusios Direktyvos 2014/24/ES 18 straipsnio 1 dalies pažeidimą?

Nurodytos Sąjungos teisės ir nacionalinės teisės nuostatos

2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB, 18 ir 42 straipsniai, 74 konstatuojamoji dalis

Wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten (2016 m. birželio 17 d. Viešųjų pirkimų įstatymas, toliau – *Overheidsopdrachtenwet*) 4, 5 ir 53 straipsniai

Glaustas faktinių aplinkybių ir proceso pagrindinėje byloje aprašymas

- 1 Pagrindinė byla susijusi su nuotekų sistemos darbų viešaisiais pirkimais. Atsakovė yra perkančioji organizacija, šių viešųjų pirkimų dokumentuose nurodžiusi, kad dauguma atitinkamų vamzdynų turi būti pagaminti (tik) naudojant glazūruotą keramiką ar betoną. Ieškovė yra plastikinių nuotekų vamzdžių gamintoja ir tiekėja, todėl negali pasiūlyti savo produktų nurodytam pirkimui.
- 2 Taigi ieškovė mano, kad atsakovės viešųjų pirkimų politika yra neteisėta. Pastaraisiais metais ji ne kartą prašė atsakovės pakeisti savo procedūrą. Ji jau buvo išsiuntusi raginimą atsakovei ir paprašiusi jos paaiškinti savo viešųjų pirkimų politiką. Tokiomis aplinkybėmis ieškovė nusprendė pareikšti šį ieškinį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 3 Ieškovė teigia, kad jai, kaip plastikinių vamzdžių tiekėjai, nuolat sudaromos mažiau palankios sąlygos ir nesuteikiama lygiateisė galimybė dalyvauti atsakovės skelbiamose pirkimo procedūrose. Glazūruotų keraminių ar betono vamzdynų nurodymai pirkimo dokumentuose yra techninė specifikacija, kaip tai suprantama pagal viešųjų pirkimų teisę, plastikiniai vamzdžiai jais pašalinami iš konkurso be jokio pagrindimo ir taip sudaroma kliūtis konkurencijai; tai nesuderinama su viešųjų pirkimų teise.

Visų pirma ieškovė teigia, kad atsakovė pažeidė *Overheidsopdrachtenwet* 53 straipsnio 3 dalį, nes nagrinėjamos techninės specifikacijos nebuvo suformuluotos vienu iš šioje nuostatoje pateikiamame baigtiniame sąraše išvardytų būdų. Be to, ji pažeidė šio įstatymo 53 straipsnio 4 dalį, nes techninėse specifikacijose numatytas tik vienas techninis sprendimas, o taip sudaromos tam tikroms įmonėms ar produktams palankesnės sąlygos arba jie pašalinami. Šioje nuostatoje įtvirtintas draudimas taikomas ne tik tuo atveju, kai perkančioji organizacija reikalauja unikalaus produkto, kurį gali pasiūlyti tik viena įmonė. Be to, *Overheidsopdrachtenwet* 53 straipsnio 3 ir 4 dalių pažeidimas reiškia ir šio įstatymo 4, 5 straipsnių ir 53 straipsnio 2 dalies pažeidimą. *Overheidsopdrachtenwet* 53 straipsnio 2 dalis iš esmės yra konkreti 4 straipsnyje (lygiateisiškumo principas) ir 5 straipsnyje (konkurencijos užtikrinimo principas) įtvirtintų tokios perkančiosios organizacijos, kaip atsakovė, pagrindinių pareigų

išraiška. Pagal nurodytus straipsnius turi būti leidžiami įvairūs sprendimai; nagrinėjamu atveju yra atvirkščiai – įmonės, kurios, kaip ieškovė, siūlo alternatyvius sprendimus, yra pašalinamos. Galiausiai atsakovė pažeidė pareigingumo pareigą, proporcingumo principą ir sąžiningumo principą.

Ieškovė teigia, kad atsakovė atitinkamai privalo koreguoti savo veiksmus ateityje. Ieškovė nurodė, kad ji jau praeityje neteko įvairių galimybių dalyvauti atitinkamų viešųjų pirkimų procedūroje, todėl patyrė žalą, kurią atsakovė turi atlyginti.

- 4 Atsakovė teigia, kad ji turi diskreciją ir atitinkamai teisę be papildomo pagrindimo pasirinkti, iš kokios medžiagos paprastai turi būti gaminami jos nuotekų vamzdžiai, t. y. naudojant glazūruotą keramiką ar betoną.

Šia procedūra *Overheidsopdrachtenwet* 53 straipsnio 4 dalis nėra pažeidžiama. Vis dėlto šiuo atveju nurodyta nuostata netaikoma, nes specifikacijose nebuvo reikalaujamas „unikalus produktas“. Atvirkščiai, yra ne vienas glazūruotų keraminių ar betono vamzdžių gamintojas ir tiekėjas. Be to, yra pagrįstų priežasčių rinktis glazūruotus keraminius vamzdžius kanalizacijai, kuri yra skirta apkrovai sausu metu, ir betono vamzdžius lietaus nuotekų tinklams įrengti. Pavyzdžiui, glazūruoti keraminiai vamzdžiai eksploatuojami ne mažiau kaip 100 metų, o plastikiniai vamzdžiai susidėvi per 50 metų. Be to, plastikiniai vamzdžiai dažniau apgadinami nei glazūruoti keraminiai vamzdžiai, ir turi būti tvarkomi, todėl plastikinių vamzdžių priežiūros išlaidos yra didesnės. Tiek finansiniu, tiek kliento požiūriu glazūruotų keraminių vamzdžių pasirinkimas yra pakankamai pagrįstas. Be to, yra ir svarių aplinkosauginių priežasčių nesirinkti plastikinių vamzdžių. Taigi plastikiniai vamzdžiai būtų priimtini tik tuo atveju, jei tai būtų pateisinama atsižvelgiant į konkretaus projekto aplinkybes.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 5 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nuomone, kyla klausimas, ar nagrinėjamų vamzdžių aprašymas pirkimo dokumentuose atitinka *Overheidsopdrachtenwet* 53 straipsnio, siejamo su Direktyvos 2014/24 42 straipsniu, reikalavimus.

Aprašyme nenurodyti jokie standartai, kuriuos turėtų atitikti šie vamzdžiai. Taigi įmonės neturi galimybės pasiūlyti alternatyvių techninių sprendimų, kurie atitiktų tokius standartus. Nenurodyti ir rezultatai ar funkciniai reikalavimai, kurie leistų kitokius techninius sprendimus. Dėl šios priežasties atsakovės argumentas, kad yra ne vienas glazūruotų keraminių ar betono vamzdžių gamintojas, o tai reiškia, kad ji nereikalauja unikalios produkto, neturi reikšmės.

- 6 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2014/24 42 straipsnio 3 dalyje pateiktas techninių specifikacijų formulavimo būdų sąrašas yra išsamus, ar tik pavyzdinis.

Remiantis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo išvadomis, „produktas“ yra nuotekų vamzdis, o „reikalavimas“ – kad jis būtų pagamintas naudojant glazūruotą keramiką ar betoną. Taip pat reikia išsiaiškinti, ar atsakovės naudojamas atitinkamų techninių specifikacijų formulavimo būdas suderinamas su *Overheidsopdrachtenwet* 53 straipsnyje, siejamame su Direktyva 2014/24, nustatytu būdu.

- 7 Galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar glazūruotų keraminių ar betono nuotekų vamzdžių nurodymas atsakovės techninėse specifikacijose laikytinas vienu ar keliais iš Direktyvos 2014/24 42 straipsnio 4 dalyje išvardytų nurodymų, pavyzdžiui, konkrečios vamzdžių rūšies ar ir konkretaus vamzdžių gamybos būdo nurodymu.

DARBINIS VERTINIMAS